

Arbetsmarknadsdepartementet

Remissvar över slutbetänkandet SOU 2024:41 Styrkraft för lyckad integration

Skellefteå kommun har getts möjlighet att yttra sig över SOU 2024:41 Styrkraft för lyckad integration. Utifrån utredningens innehåll vill kommunen yttra sig över några av förslagen.

Sammanfattningsvis tillstyrker Skellefteå kommun förslagen om att höja ersättningsnivån för etableringsersättningen och att ersättningen ska följa konsumentprisindex, och avstyrker förslaget om att avskaffa etableringstillägget och bostadsersättningen. Skellefteå kommun anser även bland annat att ersättningen till kommunerna bör höjas för att spegla länsstyrelsernas breddade uppdrag att inkludera alla utrikesfödda i sitt ansvar för att främja samverkan om insatser för integration, samt lyfter frågan om hur man kan säkerställa att svarsfrekvensen blir tillräckligt god för att Integrationsbarometern ska ge en rättvisande bild.

Nationella integrationsrådets ledning och organisation (avsnitt 4.4.2)

I remissen föreslås att ett nationellt integrationsråd ska inrättas och att två av tolv ledamöter ska representera kommunerna. Det framgår av utredningen att en av representanterna ska representera Sveriges Kommuner och Regioner, men det finns inget förslag om hur den andra representanten för kommunerna ska utses eller om denne ska befinna sig på tjänstepersonnivå eller ha ett politiskt uppdrag. Med tanke på att rådet föreslås få i uppdrag att bidra till kunskapsöverföring och erfarenhetsutbyte anser Skellefteå kommun att det vore passande med en representant på tjänstepersonsnivå.

Breddad samverkan på regional nivå (avsnitt 4.5)

När det gäller förslaget om att bredda länsstyrelsernas ansvar för att främja samverkan om insatser för integration till att gälla alla utrikesfödda anser Skellefteå kommun att varken nyttan eller syftet med den uppdelningen av befolkningen framgår tillräckligt tydligt. Frågan är om det finns ett behov eller intresse att följa en så pass stor heterogen grupp utan en borte tidsgräns. Skellefteå kommun ställer sig tveksam till detta, och anser framför allt att frågan inte har fått plats i utredningen. Skellefteå kommun ställer

sig även tveksam till om tillräckliga överväganden har gjorts för detta, även om det finns fördelar med att registerdata kan följas upp på ett bättre sätt.

Skellefteå kommun har en stor inflyttning av utrikesfödda, samtidigt som kommunen har ett litet flyktingmottagande. Om länsstyrelsernas uppdrag skulle komma att breddas skulle det innebära ett betydligt större uppdrag för Länsstyrelsen i Västerbotten. Även om länsstyrelsernas uppdrag att främja samverkan om insatser för integration av utrikes födda skulle breddas, sker själva arbetet med integration hos kommunerna. Det innebär att ett utökat fokus på integration även bör återspeglas i de medel som kommunerna får del av. Skellefteå kommun skulle gärna arbeta med insatser avseende språk och samhällsorientering även för övrigt inflyttade utrikesfödda, till exempel för de som flyttar till kommunen för att arbeta. Skellefteå kommun anser att förslaget på att arbeta med integration bör vidgas till att även omfatta dessa grupper som också har ett stort behov av att integreras i samhället.

En integrationsbarometer för uppföljning av den självupplevda integrationen (avsnitt 5.5)

Trots att tanken bakom Integrationsbarometern om att utrikesfödda själv ska få komma till tals i frågor som gäller integration är god finns det hinder för att den ska kunna ge de resultat som är tänkt. Skellefteå kommun anser att det finns en osäkerhet om hur man ska kunna säkerställa att svarsfrekvensen blir tillräckligt god för att svaren ska representera hela gruppen utrikesfödda. Utan några ytterligare belegg för detta vill Skellefteå kommun ändå lyfta aspekten att man kan tänka sig att personer som i högre utsträckning integrerats i samhället kan komma att besvara undersökningarna i högre grad, vilket skulle leda till att Integrationsbarometern inte ger en rättvisande bild.

Ett ersättningssystem som ger jämställda incitament och ökade drivkrafter att arbeta (avsnitt 8.2)

Skellefteå kommun tillstyrker förslaget om att höja ersättningsnivån för etableringsersättningen för att deltagare inte ska behöva ansöka om kompletterade försörjningsstöd. Detta dels för att minska kommunens kostnader för utbetalning av försörjningsstöd samt kostnaden för att hantera utredning och administration, dels även för den enskildas skull. Att ansöka om försörjningsstöd är tidskrävande och administrativt betungande även för individen, och att klara sin försörjning utan försörjningsstöd kan ge individen en bättre känsla för sin livssituation.

Skellefteå kommun tillstyrker även förslaget om att ersättningen ska följa konsumentprisindex, vilket bör leda till att samma problem med behov av kompletterande försörjningsstöd för att klara sin försörjning inte uppstår igen om några år.

Förslagen har dock begränsad ekonomisk effekt för Skellefteå kommun då kommunen har få individer som genomgår etableringsprogrammet, men förslagen får större effekt för individen vilket är positivt.

Utökade möjligheter att arbeta parallellt med att delta i etableringsinsatser (avsnitt 8.2.5)

Skellefteå kommun ser positivt på förslaget att en deltagares eventuella förvärvsinkomster inte ska minska etableringsersättningen under den tid som man samtidigt deltar i etableringsprogrammet. Det ger människor möjlighet att etablera sig i sitt nya samhälle och samtidigt ta steget ut i arbetslivet. Även om det finns ett begränsat antal timmar att arbeta vid sidan av deltagande i etableringsprogrammet kan en fot in på arbetsmarknaden vara det som behövs för att senare, efter att ha deltagit i etableringsprogrammet, kunna försörja sig genom arbete. Skellefteå kommuns pågående samhällsomvandling skapar utmaningar för att kunna rekrytera tillräckligt med ny personal och i det läget är alla arbetssökande ett välkommet tillskott.

Även om utredningens förslag kan öka incitamentet att arbeta vid sidan av deltagandet i etableringsprogrammet är Skellefteå kommuns erfarenhet att det krävs riktade insatser för att människor ska komma i arbete. Skellefteå kommun har varit bra på att se till att människor kommer ut i arbete men det har krävts insatser för att underlätta, ge stöd och hjälpa till med matchning mot arbetsgivare. Erfarenheten är att även en grupp som typiskt sett anses ha lättare att komma i arbete, med till exempel en utbildning från hemlandet, behöver stöd och hjälp med matchning men att det då ger bra resultat. Det som ger god effekt är operativa insatser för att hjälpa folk till anställning och arbete, särskilt med tanke på den arbetsmarknad som Skellefteå kommun har.

Trots att tillgången på jobb i Skellefteå kommun har varit god finns det trots det fortfarande en grupp som står långt ifrån arbetsmarknaden. Det gäller till exempel nyanlända och flyktingar med begränsningar i att läsa och skriva på sitt eget språk, vilket gör att etableringsinsatserna inte alltid räcker till.

Uppdraget att avskaffa etableringstillägget och bostadsersättningen (avsnitt 8.3)

Skellefteå kommun avstyrker förslaget om att avskaffa etableringstillägget och bostadsersättningen eftersom det skulle öka belastningen på kommunen då det gäller deltagares behov av kompletterande försörjningsstöd för att klara sin försörjning. Det skulle leda till ökade kostnader för utbetalningar samt ökad administrativ hantering av ansökningar. Även ur den enskildes perspektiv finns det nackdelar med att försörjningen baseras på försörjningsstöd, som till exempel incitamentet för att arbeta minskar samt den tid och energi som behöver läggas på att ansöka.